

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра англійської мови

**ФОРМУВАННЯ СЕРЕДОВИЩА
НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

МАТЕРІАЛИ
V-го науково-методичного семінару
(Київ, 8 грудня 2016 року)

Київ – 2017

ЗМІСТ

<i>Махінов В. М.</i> МОВА ТА КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОРИ РОЗВИТКУ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО КОМПОНЕНТА ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ	7
<i>Кнодель Л. В.</i> COACHING AS ONE OF THE EFFECTIVE METHODS OF TEACHERS' TRAINING	14
<i>Нітенко О. В.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА	22
<i>Ольшанський Д. В.</i> ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ МЕДІА КОМУНІКАЦІЙ	32
<i>Громова Н. М.</i> РОЗУМІННЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕКСТУ	38
<i>Шкарбан І. В.</i> ФОРМУВАННЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ АУДІЮВАННЯ ПРОФОРІЄНТОВАНОГО ТЕКСТУ	44
<i>Скуратівська Г. С.</i> КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ ЛЕКСИКИ З АНГЛІЙСЬКОГО ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ РЕКЛАМИ ТА ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ	52
<i>Домніч Л. М.</i> РОЗВИТОК МОТИВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ.....	58

Гродський І. Я.

ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ
ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ФІЗИЧНЕ
ВИХОВАННЯ”63

Бондар О. Ю.

НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ЯК
ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ» 70

Кисельова І. І.

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ
АНГЛОМОВНОМУ ГОВОРІННЮ СТУДЕНТІВ СОЦІАЛЬНО-
ПСИХОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 77

Михайлик О. П.

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
СТУДЕНТІВ НЕПРОФІЛЬНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗА ДОПОМОГОЮ
СОЦІАЛЬНОГО СЕРВІСУ YOUTUBE 83

Федорчук І. В.

ДОСЛІДНИЦЬКА СПРЯМОВАНІСТЬ ЗМІСТУ ІНШОМОВНОЇ
ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВНЗ
УКРАЇНИ 90

Махінова М. В.

СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ТА СКЛАДОВІ МОВНОЇ ОСВІТИ
ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ 96

Тугай О. М.

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СПРИЙНЯТТЯ ТА
РОЗУМІННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЛЕКСИКОНУ ДІЄСЛІВ
ВОЛЕВИЯВЛЕННЯ В КОМУНІКАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ
ІНШОМОВНОГО МОВЛЕННЯ 102

— Перетягнути вподобану аудіоріжку в поле розкадровки. Фонотека схвалених композицій YouTube структурована за жанрами. Аудіодоріжки не повинні накладатися одна на одну. Отже, процес створення відеороликів у творчій студії YouTube нескладний для викладача. Він забезпечує інтенсивність процесу навчання, підвищує активність студента, стимулює його пізнавальну і творчу діяльність.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Avoiding the Digital Abyss: Getting Started in the Classroom with YouTube, Digital Stories, and Blogs [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.3200/TCHS.82.2.66-69?src=recsys>
2. Understanding the Characteristics of Internet Short Video Sharing: YouTube as a Case Study Blogs [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://arxiv.org/pdf/0707.3670.pdf&embedded=true>
3. Рекомендації до створення відео на YouTube Blogs [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=dGBEVKqFaYc>

Федорчук І. В.

*Київський університет
імені Бориса Грінченка,
м. Київ*

ДОСЛІДНИЦЬКА СПРЯМОВАНІСТЬ ЗМІСТУ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВНЗ УКРАЇНИ

Процеси глобалізації та інтеграції України у світовий простір, інтенсифікація міжнародної співпраці, соціально-економічні трансформації в суспільстві ставить перед спеціалістом нові вимоги, серед яких визначальними є відповідальність, активність, самостійність, вмотивованість до постійного самовдосконалення, здатність спілкуватися іноземною мовою, вміння вчитися протягом життя, тощо. Саме ці характеристики кваліфікованого працівника визначають його затребуваність та конкурентоспроможність на міжнародному та національному ринках праці.

Важливу роль у формуванні майбутніх спеціалістів інноваційного типу мислення та культури, розвитку їх професійної компетентності відіграє творчий науковий пошук, спрямований на вдосконалення професійно спрямованої комунікативної компетентності. Це нерозривно пов'язано з іншомовною підготовкою кваліфікованих кадрів та забезпеченням готовності випускників ВНЗ до міжкультурного спілкування та взаємодії. І тому необхідність підготовки фахівця здатного до ефективної іншомовної комунікації у професійній діяльності актуалізує потребу вдосконалення підготовки випускників вищих навчальних закладів, що інтегрує навчальний процес та дослідження.

Сьогодні проводяться дослідження сучасних технологій навчання та їх дидактичного впливу на процес оволодіння іноземною мовою як у мовних, так і у немовних вищих навчальних закладах. Модернізація змісту іншомовної підготовки рухається у напрямку підсилення дослідницького компонента змісту підготовки майбутніх спеціалістів. Як показав аналіз, дослідницький зміст іншомовної підготовки студентів немовних спеціальностей реалізується через використання методів спрямованих на формування дослідницьких навичок та комунікативних умінь, культури спілкування (уміння чітко формулювати думку, вести дискусію), вмінь дослідницької діяльності, одним з яких є метод проектів. Дидактична сутність схожої діяльності забезпечує розв'язання проблеми розвитку критичного і творчого мислення. На цій основі формується активна, компетентна, творча особистість.

Визначенню основних характеристик проектної методики та видів проектів у навчальному процесі з іноземної мови присвячено праці зарубіжних дослідників (S. Estaire, D. Fried-Booth, S. Haines, T. Hutchinson, R. Ribe, N. Vidal). Запропоновано систему поетапного виконання проекту, а також оцінювання та контролю за процесом виконання проекту (S. Estaire, R. Ribe, N. Vidal), створено навчально-методичні комплекси для навчання іноземної мови (T. Hutchinson).

Питання проектної методики навчання іноземних мов розглядали українські та російські дослідники (Арванітопуло Е. Г., Зимняя І. А., Полат Е. С., Сахарова Т. Е., Таран З. та інші).

Потреба у подальшому науковому обґрунтуванні цієї технології для ефективного її застосування педагогами, з одного боку, і недостатня теоретична розробленість цієї теми у сфері навчання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах, з іншого боку, зумовлюють актуальність розгляду питання проектної методики як засобу розвитку дослідницьких вмінь та навичок студентів.

І тому за метою нашої статті є проаналізувати сучасний стан розробленості питання та цілі проектної технології, описати етапи, роль

викладача та студента під час роботи над проектом та узагальнити можливості ефективного застосування проектної методики у процесі навчання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах.

В основі методу проектів лежить розвиток пізнавальних, творчих навичок студентів, умінь самостійно контролювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критично мислити.

Робота над проектом – це практика особистісно-орієнтованого навчання в процесі конкретної праці студента на основі його вільного вибору, з урахуванням його інтересів. У свідомості студента це має такий вигляд: «Все, що я пізнаю, я знаю, для чого це мені треба і де я зможу ці знання застосувати».

Такий підхід – не нове явище в педагогіці, він застосовувався як у вітчизняній дидактиці (особливо в 20 – 30 рр. минулого століття), так і в зарубіжній. Останнім часом, цьому методу приділяється пильна увага в багатьох країнах світу і пов'язується з ідеями гуманістичного напрямку у філософії, розробленому американським філософом і педагогом Дж. Дьюї, а також його учнем В. Х. Кілпатриком.

Проектні методи або методи проектів у сучасній методиці орієнтовно можна поділити на такі: навчальні, соціальні та управлінські. Усі вони розробляються в певних проектних технологіях, які реалізуються за чітким алгоритмом.

Метод проектів завжди зорієнтований на самостійну діяльність студентів – індивідуальну, парну, групову, котру учні виконують протягом визначеного часу. Проектні методи, методики та технології завжди вимагають рішення будь-якої проблеми, а це передбачає, з одного боку, використання різних методів, з іншого, – інтегрування знань, умінь у різних галузях науки, техніки, технології, творчості тощо.

Результати виконаних проектів повинні бути, що називається «відчутними»; тобто, якщо це теоретична проблема, то конкретне її рішення, якщо практична – конкретний результат, готовий до втілення [3, 8-9].

Використання методу проектів у немовних вищих навчальних закладах потребує чіткого планування дій, наявності чи задуму гіпотези рішення цієї проблеми, чіткого розподілу ролей (мається на увазі групова робота студентів), тобто завдань для кожного учасника за умови тісної взаємодії. Цікавим є той факт, що метод проектів використовується в тому випадку, коли у навчальному процесі ставиться будь-яка дослідницька, творча мета, для вирішення якої вимагаються інтегровані знання з різних галузей, а також застосування дослідницьких методик.

Таким чином, суть використання проектної методики на заняттях з іноземної мови – стимулювати інтерес студентів до вивчення цієї

дисципліни та через проектну діяльність, яка передбачає розв'язання однієї чи низки проблем, показати практичне застосування набутих знань; «живе» функціонування мови, що вивчається.

Мета навчального проектування за О. М. Пехотою - створення педагогами таких умов під час освітнього процесу, за яких його результатом є індивідуальний досвід проектної діяльності студента. Продуктивна діяльність, насамперед, плідна для освіти, має характеристики індивідуальної дії, результатом якої може бути корисний матеріал або нематеріальний продукт, отже, вона має практичну цінність. Оскільки таке навчання розвивається у продуктивній діяльності, воно розширює сферу суб'єктивності в процесі самовизначення, творчості і конкурентної участі [2].

Під час використання технології вирішується ціла низка різноманітних дидактичних, виховних і розвивальних завдань: розвиваються пізнавальні навички студентів, формується вміння самостійно конструювати свої знання, вміння орієнтуватися в інформаційному просторі, активно розвивається критичне мислення, сфера комунікації тощо.

Робота над проектом включає усвідомлення студентом мети, оформлення задуму, розробка організаційного плану, робота за планом, підбиття підсумків у вигляді письмового звіту. Ця методика передбачає ретельне планування проектної діяльності педагогом, обговорення зі студентами. При цьому проводиться докладне структурування змістової частини проекту із зазначенням поетапних результатів термінів подання їх «громадськості».

На сучасному етапі проектна технологія активно використовується у процесі навчання іноземної мови [4]. Широка типологія проектів надає багато можливостей для використання їх у навчанні іноземних мов у неформальних вищих навчальних закладах. Ми розглядаємо проекти на заняттях з іноземних мов протягом всього курсу вивчення мов (I – V роки навчання). В більшості це - проекти, що мають дослідницько-творчий характер і за кількістю учасників є груповими. Також ми використовуємо індивідуальні інформаційно-дослідницькі проекти, але у позакласному режимі, на занятті студенти лише звітують про хід та результати роботи над проектом. Групова ж проектна діяльність має бути достатньо спланована і вплетена у зміст заняття таким чином, щоб стати її логічним продовженням. Ми цілком погоджуємося з Е. Арванітопуло, що прості й невеликі за обсягом проекти можна включати у цикл занять з теми (Unit, Module) у вигляді комунікативного творчого завдання на етапі розвитку мовленнєвих умінь (наприклад, організаційно-дослідницькі проекти,

проекти-огляди), що самі є системою вправ та завдань, підпорядкованих проблемі, яка досліджується [1].

Аналіз вітчизняних навчально-методичних комплексів з англійської мови свідчить про відсутність чітких вказівок щодо використання проектної технології у процесі навчання англійської мови, проте у зарубіжних навчальних матеріалах, наявні чітко сформульовані методичні рекомендації щодо використання проектів на заняттях.

Яскравим прикладом використання цього методу є курс ProjectEnglish, вперше опублікований у 1985 році видавництвом Оксфордського університету. Автор курсу – Т. Хатчінсон (T. Hutchinson), директор Інституту навчання іноземних мов у Ланкастерському університеті, спеціаліст у галузі комунікативного навчання граматики англійської мови [6].

Навчання мовлення у межах проектів проводиться за традиційною схемою від формування мовленнєвих навичок до розвитку мовленнєвих умінь, необхідно лише узгодити схему з послідовністю виконання проектної діяльності. Існує певний алгоритм (етапи) виконання проекту, але в залежності від типу проекту і результату, що планується, зміст роботи на кожному етапі може варіюватися. Отже, робота над проектами проводиться у 4 основні етапи [1]:

I. Підготовчий етап.

(1) вибір та обговорення теми проекту (перші заняття з теми). Тут слід відмітити керуючу, координуючу роль викладача, який знайомить студентів зі змістом проекту, допомагає у постановці завдань, мотивує дослідження з теми; (2) ознайомлення з новим мовленнєвим матеріалом та автоматизація дій; (3) розробка структури проекту; (4) обговорення кінцевого продукту і способи його презентації; (5) формування груп.

II. Виконавчий етап.

(1) збирання інформації (читання текстів, робота з довідниками, інтерв'ювання, анкетування); (2) обговорення зібраної інформації у групах; (3) обговорення ходу виконання проекту на занятті.

III. Презентаційний етап.

(1) обговорення у групах способів презентації проекту; (2) документування проекту; (3) презентація проекту.

IV. Підсумковий етап.

(1) обговорення результатів проектної роботи; (2) оцінювання; (3) аналіз результатів.

Актуальним питанням проектної методики є контроль за діяльністю студентів та їх оцінювання. Зазначимо, що у проектній роботі оцінюється як процес, так і результат діяльності студентів. Структура проектної діяльності базується на новому розумінні стосунків між викладачем та

студентом. Зміст діяльності педагога у роботі над проектами дещо трансформується. Викладач супроводжує студентів на всіх етапах роботи над проектом, але надає їм якомога більше самостійності. Педагог – це консультант, порадник, координатор. Особливу роль відіграють креативні здібності викладача, його творчий потенціал, досвід організації творчої роботи студентів.

Отже, як зазначалося вище, проектна методика у процесі навчання іноземної мови характеризується високою комунікативністю, активною участю студентів у навчальній діяльності, прийняттям особистої відповідальності за просування в навчанні.

Як бачимо, проектна діяльність передбачає організовану, чітко структуровану діяльність як студентів, так і викладача, знання алгоритму роботи над проектом. Проектування поєднується зі створенням міцної мовної бази у студентів. На нашу думку, метод проектів у навчанні іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах є ефективним, оскільки він підпорядкований вимогам комунікативного підходу в навчанні іноземних мов.

Ми переконані, що ефективність використання проектної технології полягає в тому, що студенти усвідомлюють практичну цінність вивчення іноземної мови. Результативність його в тому, що під час роботи над проектом студенти навчаються використовувати вже набуті знання у повсякденному житті.

Питання проектної технології потребує подальшої як теоретичної та практичної розробки. Особливу увагу, на нашу думку, слід приділити питанню проектної методики як методу оцінювання знань та умінь студентів. Крім того, необхідно розглянути також, яке місце відводиться проектам у навчальному процесі в контексті вимог Болонського процесу. Трансформація ролі педагога та студента під час роботи над проектом потребує глибшого аналізу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Арванітопуло Е. Г. Проектна методика навчання англійської мови на старшому ступені ліцею: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. спец. 13.00.02./ Е. Г. Арванітопуло/ Київський лінгвістичний університет. – Київ, 2006. – 22 с.
2. Освітні технології: навчально-методичний посібник/ за заг. ред. О. М. Пехоти. – К.: А. С. К., 2001. – 256 с.
3. Полат Е. Что такое проект?/ Е. Полат// Відкритий урок. – 2004. - №5/6. – С. 10-17.

4. Савченко Н. Використання технології проектів у навчанні англійської мови на середньому етапі./ Н. Савченко// Англійська мова та література. – 2006. - №12. – С. 10-11.
5. Fried-Booth D. Project Work. – Oxford: OxfordUniversityPress, 1990. – 89 p.
6. Hutchinson T. Introduction to Project Work. – Oxford: OxfordUniversityPress, 1995. – 25 p.
7. Ribe R., Vidal N. Project Work. Stepbystep. – Oxford: Heinemann, 1993. – 105 p.

Махінова М. В.
 Магістрантка НПУ
 імені М. П. Драгоманова,
 м. Київ.

СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ТА СКЛАДОВІ МОВНОЇ ОСВІТИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

У статті розглядаються проблеми визначення соціокультурних аспектів та складових мовної освіти Великої Британії. Теоретично обґрунтовано роль та значення професійного спілкування при навчанні іноземної мови як системи знань, умінь та навичок, що сприяють розвитку соціокультурної компетенції студентів, формуванню світогляду, моралі та поведінки, готують до життя в багатокультурному суспільстві.

Постановка проблеми. Проблеми соціокультурних аспектів та складових мовної освіти Великої Британії посідають чільне місце в сучасних дослідженнях. Одним із пріоритетних завдань Європейського співтовариства є створення спільного мовного простору, що зумовило вирішення проблеми навчання мов на всіх рівнях освіти, формування міжкультурного підходу до практичного використання мови в міжнародному та міжетнічному спілкуванні. Основоположні складові сучасної мовної політики на європейському континенті określено у документах Комітету міністрів Ради Європи - Резолюція з інтенсифікації навчання сучасних мов, Рекомендація з сучасних мов та Рекомендації про сучасні мови тощо. Отже, питання навчання і вивчення мов є актуальними і у національному українському, і в європейському контексті.

Мета статті є дослідження історичних та педагогічних чинників, що сприяли розвитку парадигми мовної освіти у Великій Британії, осмислення її цілей та завдань.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження вітчизняних вчених соціокультурних аспектів та складових мовної освіти